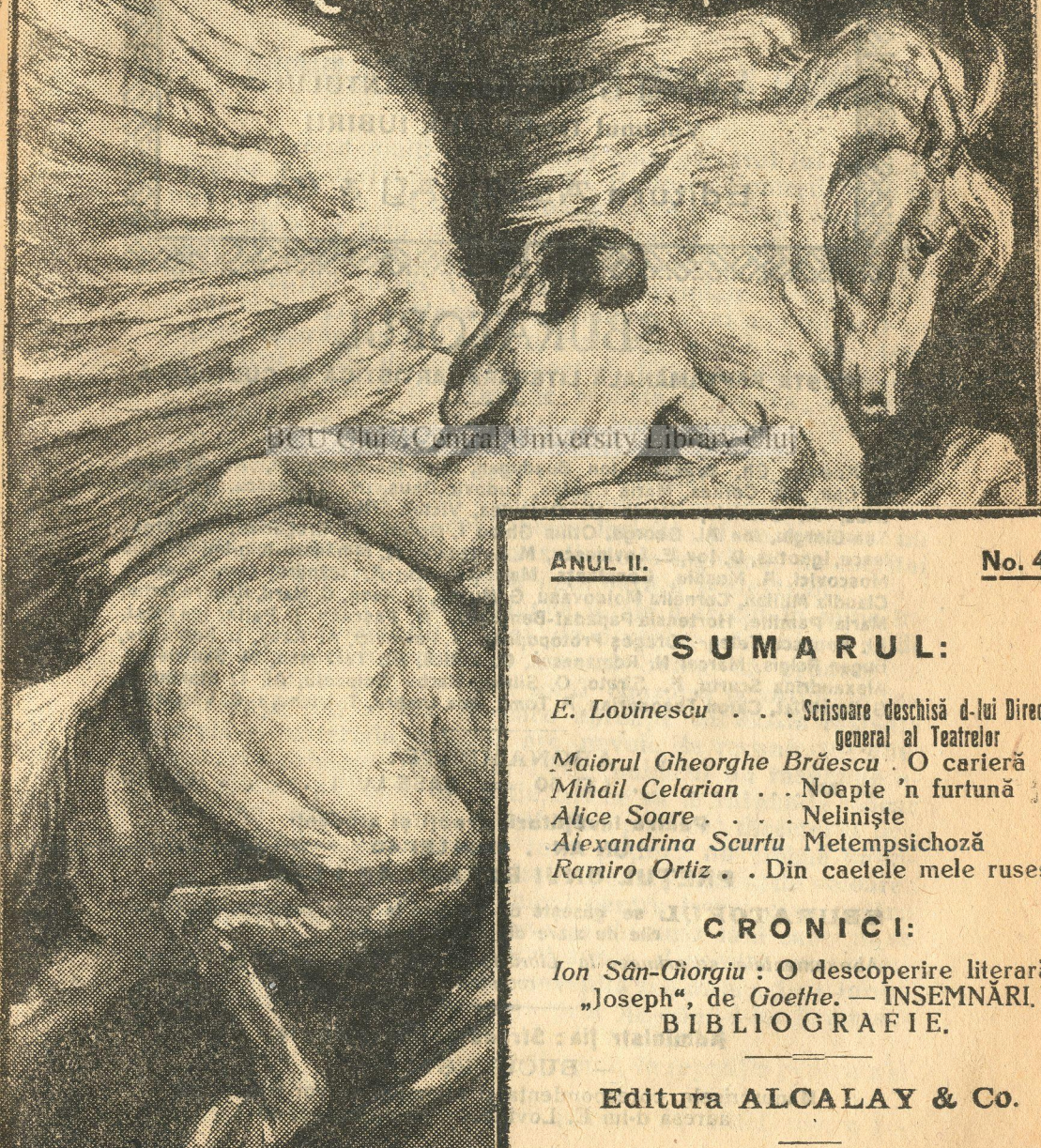

ISBURĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ

BCTU Cluj Central University Library Cluj

ANUL II.

No. 41

SUMARUL:

- E. Lovinescu* . . . Scrisoare deschisă d-lui Director
general al Teatrelor
Maiorul Gheorghe Brăescu . O carieră
Mihail Celarian . . . Noapte 'n furtună
Alice Soare Neliniste
Alexandrina Scurtu Metempsichoză
Ramiro Ortiz . . Din caetele mele rusești

CRONICI:

- Ion Sân-Giorgiu* : O descoperire literară :
„Joseph“, de *Goethe*. — INSEMNAȚII
BIBLIOGRAFIE.

Editura ALCALAY & Co.

Anare Sâmbăta

A APARUT

L. REBREANU

ION

ROMAN

Volumul I: GLASUL PĂMANTULUI

Volumul II: GLASUL IUBIRII

Editura ALCALAY & Co.

SBURATORUL

REVISTA SĂPTĂMĂNALĂ LITERARĂ, ARTISTICĂ ȘI CULTURALĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

COLABORATORI:

F. Aderca, Gh. Brăescu, Ion Buzdugan, Luca Ion Caragiale, Al. Cazaban, G. Calr, Gh. Cornea, Maria Cunțan, Ludovic Dauș, N. Davidescu, V. Demetrius, A. Dominic, Alexis V. Draculea, Victor Eftimiu, Elena Farago, Ion Săn-Giorglu, Ion Al. George, Otilia Ghibu, I. Gorun, G. Gregorian, M. Iorgulescu, Ignotus, D. Iov, E. Lovinescu, M. Lungeanu, N. Mihaescu-Nigrim, Virgiliu Moscovici, A. Moșoiu, Constanța Marino-Moscu, A. Măndru, Liviu Marian, Claudia Millian, Corneliu Moldovanu, G. Murnu, D. Nanu, C. Narij, Ramiro Ortiz, Maria Pamfile, Hortensia Papadat-Bengescu, M. Pașcanu, I. Peitz, Ion Pillat, Al. Popescu-Telega, Dragoș Protopopescu, I. Petrovici, Al. Rally, L. Rebreanu, Eugen Relgis, Marcel N. Romanescu, G. Rotică, Al. Terziman, H. Sanielevici, Alexandrina Scurtu, F. Șirato, G. Silviu, Barbu Solacoju, Al. T. Stamatiad, G. Stratulat, Caton Theodorian, A. Toma, Ada Umbră, T. Vianu, I. C. Vissarion.

ABONAMENTE:

UN AN LEI 50 = ȘASE LUNI LEI 30

Pentru învățători, profeți și studenți

UN AN LEI 40

PREȚUL UNUI EXEMPLAR 1 LEU

SBURATORUL se găsește de vânzare la toate librăriile și chioșcurile de ziare din România Mare

Abonamentele se primesc la *Librăria Alcalay & Co.* și la administrația revistei.

Administrația: Strada Sărindar No. 14

— BUCUREȘTI —

Manuscrisele, corespondența și schimbul se vor trimite pe adresa d-lui E. Lovinescu, Câmpineanu, 40

SBURĂTORUL

REVISTA LITERARĂ, ARTISTICĂ ȘI CULTURALĂ

Director : E. LOVINESCU

Scrisoare deschisă d-lui Director general al Teatrelor

Au trecut mulți ani de când sui ai calvarul lui *Akim*, pe vremea directoriatului d-lui I. Al. Brătescu-Voinești. Prin subita ezitare, pe care o cunoaște orice om împovărat cu o răspundere, și prin coaliția imponderabilelor ce se grupează ostil în jurul irupțiunii la viață a oricărei lucrări dramatice, repetițiile piesei d-tale fusese suspendate. O mână invizibilă se lăsa greu peste ea ca să o înăbușe. Erai amărât și ți-am înțeles amărăciunea. Cred în valoarea solidă a lui *Akim*. În teatrul d-tale de fantezie poetică, figura sinistră a bătrânului vagabond e o creațiune realistă și masivă; anecdota ia amploarea unei caracterizări. Sunt convins că procesul literar al lui *Akim* va fi revizuit într-o zi. În afară de aceasta, reprezentaseși pe scena Teatrului Național *Înșiră-te Mărgărite* și *Cocoșul negru*. Erai un autor dramatic încercat; teatrul românesc îți datora o contribuție fericită; ți se cuvenia nu numai o încurajare ci și o satisfacție legitimă; nu meritai umilința amănărilor și gluma jignitoare a pretextelor.

Erai amărât și amărăciunea d-tale a trecut în mine, întreagă, multiplicată nu numai de o veche prietenie ci și de o convingere indestructibilă. Artistul trebuie să producă în bucurie. Într-o țară în care totul conspiră la ostilitate sau indiferență, într-o țară în care aproape nu există răsplata morală și materială, artistul are nevoie de reconfortul unei atmosfere prielnice imediate. Dacă publicul nu răspunde atât glasuri pierdute în pustiu, trebuie să le răspundă măcar cei ce au sarcina unei sollicitudini publice: directorul teatrelor, de pildă. Dramaturgii sunt puțini; nu trebuie împuținați și mai mult prin rea voință. Erai un element de valoare; teatrul îți era obligat nu numai pentru trecut ci și pentru posibilitățile viitoare. Ți se cuvenia bucuria fără care nu se poate crea. Crescută prin ecoul sonor al acestei convingeri profunde, amărăciunea d-tale, devenită și a mea, a luat forma unei scrisori deschise, adresate prin *Adevărul* d-lui Brătescu-Voinești.

A doua zi, *Akim* era pus din nou în repetiție pentru a-și împlini destinele.

D. Brătescu-Voinești nu-mi datora, de altfel, nici o fa-

voare specială. Glasul sincerității mele l'a convins însă. Ii aduc aici omagiul cuvenit comprehensiunii strictei lui datorii...

* * *

Au trecut mulți ani de atunci și mulți scriitori au urcat Calvarul Teatrului Național. Prin urechea mea amicală s'au vehiculat multe amărăciuni spre a-mi dospi în suflet. Ajuns la o situație dramatică definitivă, aveai dreptul să pretinzi dacă nu o recunoaștere anticipată cel puțin o liberă trecere nediscutată. În *Prometeu*, formula d-tale teatrală venia plină de maturitate și de fantezie constructivă; și se convenia o primire caldă și prin trecut și prin realizarea gravă a unei nobile concepții poetice. În fața evidenții, emoția judecătorilor d-tale a fost spontană. A doua zi au început însă micile socoteți și marele amărăciuni. D. Peretz și d. Caton Theodorian erau preocupați de piesele lor și de împărțirea premiului quinquenal; ne descoperindu-ți încă talentul, d. Mihail Dragomirescu sta cufundat în piesele d-lui Sorbu. *Prometeu* rămânea firește, o piesă admirabilă—după cum mi-o spunea ziinic d. Caton Theodorian. Prudentul meu amic întârzia totuși să-și depună raportul. Iar când îl depuse în plină primăvară, temându-se de intervenția Mitropolitului, ceru o refontă pravoslavnică a piesei.

Prometeu fu cîștit deci să nîtreacă pe scena teatrului de alături. O carieră strălucită te-a răsbunat apoi de *Pui de cuc* de *Comedia inimii* și de *Prăpastia*.

Și, iată, ai ajuns director general al Teatrelor.

Din fotoliul, în care anul trecut ascultam cu atîta participare și indignare lunga poveste a amărăciunilor d-tale cu ocazia lui *Prometeu*, ascult astăzi cu aceeași tristețe amărăciunile d-lui Caton Theodorian cu ocazia *Nevestelor d-lui Pleșu*. Omul ce nu-și depunea raportul anul trecut a devenit la rîndul lui o victimă dureroasă.

Cunosc *Nevestele d-lui Pleșu*. În cadrul voit al unei comedii ușoare, fără spirit de vorbe dar cu umor de situații, piesa d-lui Caton Theodorian are germenul vieții. Sunt oameni ce trăesc în gesturi mărunte. Într'un teatru de ficțiuni, calitatea vieții este imensă. Fabula și loviturile de teatru importă puțin; creațiunea este esențialul. Dramaturgul care ne-a dat pe Amos și pe bătrînul Bujorescu, continuînd viziunea aceluiaș Amos în figura mai puțin adîncită a lui Pleșu, dar cu aceleași elemente indiscutabile de viață, e un creator. Poate să nu-și depună raportul la timp, poate umbla cu hîrtiuțe compromițătoare, meritul lui literar este indestructibil. De aceia când îl aud povestindu-mi seria umilintelor lui, — mă mișcă profund. În scepticismul meu găsesc încă intactă convingerea că artiștii trebuie lăsați să lucreze în bucurie și că Teatrul Național n'are altă datorie decît de a crea, încurajînd-o, o literatură dramatică națională.

E. LOVINESCU

O CARIERĂ

Căpitanul Drăgoi era foarte considerat printre ofițeri.—Trecuse prin toată filiera încercărilor grele. Din grad inferior, *înaintase* sublocotenent, în regimentul unui colonel cu fete multe, care se uscau răvășite de doruri ascunse. Drăgoi, fecior de țaran, mirosind sărăcia, n'a cerut pe nici una din ele și, lucru extraordinar, n'a pățimit nimic de pe urma acestei necuviințe. Avea, e drept, oarecare experiență.—Ii rămăsese filozofia simplă a recrutului care zâmbește idiot în fața amestecului repetat al șefilor în nașterile familiei sale. Și apoi era gospodar.—Ori câte fete ar avea un colonel, nu rezistă acestei calități când are ambiție și vrea să ajungă brigadier. Comandantul lui Drăgoi era foarte ambițios. Se resemnă deci, pentru a înainta la alegere, să se folosească de Drăgoi numai ca subaltern, rămânând să-și mărite demozelele la vechime.

Ajutorul ambițios și el, era totdeauna de părerea șefului și foarte matinal. Cu toate acestea n'a reușit niciodată să vie la cazarmă înaintea lui Drăgoi, pe care îl surprindea în zorii zilei, udând cu mâna lui ceapa din grădina regimentului. De asemenea, nu odată s'a întâmplat, ca, ducându-se să-și vadă iapa, colonelul să dea peste Drăgoi pietruind șosele sau în picioare, cu barda în mână, acoperind grajdul.

- „Bun ofițer...“ hotărî colonelul.
- „Bun...“ întări ajutorul.
- „Gospodar...“
- „Teribil...“

În urma acestui dialog, viitorul lui Drăgoi se anunța strălucit. Avansat locotenent în mod excepțional, fu numit ofițer cu aprovizionarea, sarcina cea mai onorabilă din corp, piatra de încercare a viitoarelor genii militare. În această calitate a dat toată măsura priceperii sale. Țin minte că în iarna aceia nimerise o varză!.. dar ce nu pusese într'ansa: foi de stejar să nu se moaie, hrean să înțepe la limbă, porumb să se îngâlbenescă, cărbuni stinși, să-i limpezească zeama... și știți cât a costat? Nimica toată: cinci parale bucată una peste alta, cărată cu carele lor de oamenii regimentului, în schimbul câtor-va zile de permisie. Tot ședea ei degeba în cazarmă!..

— Ia vezi, *musiu* Drăgoi, să nu cumva să mă lași fără varză la iarnă, că te strâng de gât...“ îi zicea câte o cucoană privindu-l gales.

De asta tocmai se feria el ca de foc. Și cum multe ar fi fost gata să-l strângă de gât, căci pe atunci nu era urât hoțul, le-a purtat de grijă socotindu-le pe toate în efectivul regimentului.

Din ofițerii însurați, niciunul n'a pus varza în anul acela: ba chiar, nu arareori, câte o slujnicuță a d-lui „cutare“ răsăria în fața porții, cu oala sub pestelcă și aștepta pe ofițer, nătângă, cu ochii în

jos, tachinând cu piciorul desculț o frunză uscată, roșindu-se la trecerea fiecărui soldat, prefăcându-se că îi e rușine, așa cum cere regula buneii cuviințe, în clasa de jos.

Colonelul își făcuse obiceiul: venia la cazarmă pe jos, încet, a lene cu două rânduri de pelerine, se ducea la grajd, ocolia curtea, făcea aceleași observații și apoi cu conștiința curată se îndrepta, urmat de ajutor, de ofițerul de serviciu și de aghiotantul regimentului, spre beciul aprovizionării, unde îl întâmpina locot. Drăgoi. Aici, nimeni nu putea să zică decât: halal gospodărie! Morcovi îngropați în rânduri; snopi de praz, cu cozile tăiate la sfoară; pământ galben, proaspăt întins totdeauna, iar la rând—ășezate ca pentru incendiu șasesprezece butoaie cu varză, de te suiai pe scaun ca să te uiți în ele.

— Ei, ia dă-ne, domnule, câte o șampănică de-a D-tale să vedem cum se ține...

În beciu era călduț. Aci se luau deciziunile ce aveau să orienteze regimentul, se schițau programe, se decidea după lungi desbateri, transformarea mantalelor vechi în pantaloni noi pentru recruți.

— Pe săptămâna viitoare o să începem alt butoiu,—zise Drăgoi oftând, ca și cum faptul acesta l'ar fi costat foarte mult.

Și, îndoit în unghiu, prezentă colonelului un pahar de zeamă pro-firie, deasupra căreia fierbeau stropii curat ca la șampanie.

— Cam repede s'a isprăvit; ați mers cam repede,—zise grav și îngrijat colonelul.

— Da nu se poate, Domnule, interveni ajutorul. Mă rog, noi am început butoiul... să vedem... Când am început noi butoiul?..

Marți... ba nu... luni...

— L'am început chiar sâmbătă, în ziua de Sf. Nicolae, afirmă aghiotantul.

— Așa... tocmai ce voiam să zic eu,—reluă tușind fără nevoie, ajutorul. Câte verze au fost în butoiu?

— Asta e butoiul A,—și scoțând un carnet din buzunar Drăgoi, citi precis, sub ochii aprobători ai colonelului... butoiul A: una sută optzeci și șase verze mari, treizeci și două verze roșii și cinci kgr. sare...

— Domnule colonel, propuse ajutorul, eu cred, că ar fi bine să numărăm verzele, să facem un tablou și să dăm prin ordin la raport, zilele de varză și numărul bucăților, ca să putem stabili un control.

— Bun... Dar cum facem să numărăm atâta varză?

— Apoi n'avem de numărat decât ce-a rămas în butoiul A; celelalte sunt neîncepte și ofițerul știe ce are în ele.

— Bine. Dar vorba e unde o deșertăm... Eu zic, s'o punem pe sacii ăia, scuturați bine...

— Nu faceți nimic că sunt de var și apoi să udă; mai bine o deșertăm în hârdae,—zise aghiotantul, cu autoritatea servitorului, care se știe indispensabil.

— Tocmai la ce mă gândeam eu,—zise maiorul tușind din nou. Se aduse hârdaul și se procedă la operație.

Ridicați pe ce găsiră împrejurul butoiului, toți băgară mâinile în el, plini de zel în fața colonelului, care gusta acum pe îndelute al doilea pahar de șampănică.

— Ia uitați-vă D-voastră, probă de varză... zise mândru ajutorul, prezentând-o colonelului, care fiind mai în lumină, se sfârși, zărind între degetele maiorului, un șobolan tăbăcit ca o levretă.

Se împrăștiară, otrăviți, care încotro.

Locotenentul Drăgoi, recunoștea singur, nu pățise așa rușine de când era om de încredere în regiment.

Colonelul fu însă deplin convins, că n'a făcut-o cu precauție. Să fi fost altul... de... Atât doar i-a zis când i-a citit elogiile în baza cărora îl propunea la avansarea excepțională :

— „Trebuie să controlezi mai adânc...”

— Lasă Drăgoi, că ești cam vinovat,—întări ajutorul; de o lună de zile de când urma D-nul colonel cura...

— Fugi... nu-mi mai aduce aminte, se rugă colonelul scuturându-se.

În primăvara următoare, locotenentul Drăgoi avansă Căpitan și după două luni, luă casieria în primire.

* * *

În odaia albă, mică tăiată în doua de un grilaj de lemn văpsit în gri, Drăgoi prezida la destinele regimentului, de trei ani de zile în această calitate; știe tot, cunoaște tot, nu-l surprinde nimic. Răspunsurile ce da la relațiile cerute de divizie și uneori direct de corpul de armată și chiar de Minister, erau adevărate capo d'opere de pledoarie advocătească. *BCU Cluj / Central University Library Cluj*

Aveau totdeauna o porțiță de scăpare. Iar în cazuri mai delicate, complica corespondența referindu-se la No... și No... din... și din... că arareori avea cineva curajul s'o ducă până la capăt. În acest timp lucrurile se îndreptau dela sine, sau prin prieteni. Desigur numai întâmplarea făcuse ca la fiecare autoritate să aibă câte unul—pus par'că cu mâna—acolo unde de obicei se înecă cererile și rapoartele regimentelor. Avea și el în schimb—ce-i dreptul—pentru ei, atențiuni delicate: așa, de pildă, celor din Minister le trimetea pescării și icre negre în ghiță; generalilor le orna masa cu fel de fel de sălbătăciuni de munte și de pădure, de câmp și de baltă. căci trebuie să știți Drăgoi era un vânător neîntrecut.

Față de cei mai mărunței, mai rar, e drept, din pricina serviciului—dar și când îi prindea întâmplător, undeva, pe la aperitive, ți-i răsucea urât de tot.

Coloneii aveau în el o încredere oarbă. Când se mutau din regiment, la prima mișcare în armată, și-l dădeau în primire ca pe o mobilă bătrânească, o bijuterie sau un portret de familie.

Cu camarazii trăia bine. Avea mai ales o slăbiciune pronunțată pentru ofițerii dăstrăbalați în cheltueli, pe cari îi administra ca pe niște minori, ținându-le o contabilitate foarte complicată. El le achita ratele, le reînnoia abonamentele, le plătia datoriile, găsia, chiar pentru cel mai incurcat care n'avea nimic de primit, o piesă de consolare la plata soldelor. Băeții îl iubeau nevoe mare. La cafenea îi oferiau cafele, pe întrecute; la berărie, fâri prăjiți și bere îl așteptau, la oricare masă s'ar fi așezat printre ei. Și el le primia toate, cu atâta resemnare, cu atâta

abnegație, încât de piatră să fi fost și nu puteai să nu te simți obligat pentru viitor.

Dovezile de dragoste curgeau din toate părțile. Uneori râdea el singur: se pomenia de ziua onomastică sau de anul nou, cu șase țigarete de chillibar curat, toate cu monogramă. Așa ne spunea el râzând cu poftă, s'a întâmplat unei verișoare de ale mele; a primit ca dar de nuntă din partea rudelor și prietenelor sale, nu mai puțin de douăsprezece duzini de cești... De atunci, adăogă el, eu mai bine întreb... nu-i rușine... tot banul ăla îl cheltuesc; de ce să nu-i fac plăcere complectă, mă înțelegi?

Un singur lucru îi făcea plăcere complectă, în orice cantitate: tutun de lux în cutii mari. Și nu era ofițer, care să nu țină seama de slăbiciunea casierului, când lua câte un acont... dat de la el, căci în casă nu era niciun ban.

— Domnule căpitan, am o chitanță de patruzeci de lei.

— Ad'o'ncoa; dar nu prea am mărunte... Să vedem...

Și căuta între hârtii, aduna din cutiile casei de fier, se scotocea în portofel și abia aduna omul 35 de lei.

— N'am decât 35; fugi... să vii mâine...

— Domnule căpitani... vă rog foarte mult... dați-mi cât aveți...

— Na, măi băete, dar să știi că mi-a luat tot mărunțișul; n'am să pot face nici o plată... dar fiindcă ești tu...

— Să trăiți...

Și era așa de bun omul, că aproape totdeauna rămânea fără mărunțiș.

În raporturile sale cu furnizorii era, în adevăr, de admirat. Îi poftea să șadă cu o prietenie atât de autoritară, că toți rămâneau în picioare lângă ușe. Singur măcelarul, purtând lanț gros de aur și inele masive, se așeza pe scaun, cu mâinile roșii, unsuroase, puse pe genunchi, așteptând cu răbdare îngerească, în dreptul ferestrei, la o distanță convenabilă de D-nul Casier, să i se achite bonurile.

Două cești goale—una pe colțul biroului, alta pe marginea ferestre pline de drojdii și mucuri de țigări, țradau singure temeinicia unui hatâr, care înălța pe măcelar în stima celorlalți furnizori.

Căpitanului nu-i scăpa cont nevămuț, anticipând reținerile de baluri, loterii, subscripții de monumente, etc.

— Se dă? te am sigur, nu mai alerg să te caut—le spunea el, „nu se dă? atunci facem un fond de rezervă.“

Cu toată simplitatea lucrului, se întâmplau uneori încurcături, nu-i vorbă, bunăoară ca unul să plătească de două ori; dar asta n'are a face... atâtea câte are omul pe cap... de fier să fie cineva... Cu ordine și răbdare, căpitanul Drăgoi își făcu cu timpul, din economiile sale, o rezervă destul de frumușică, la banca „Zborul“ din localitate.

• • •

— ...Merită să înainteze la gradul de maior... „sfârșiau“ toate notele elogioase din memoriul său. Această apreciere atât de des repetată, convinse în fine pe căpitanul Drăgoi, că nu trebuie să mai întârzie un moment de a se spune la dispoziția Regelui, pentru conducerea

marelor unități.—Din primăvară și până în toamnă s'a preparat pe capete. A luat parte la două marșuri cu regimentul iar la manevrele mari a comandat odată chiar batalion. Simțindu-se destul de tare în partea practică, Drăgoi se năpusti cu aceeași râvnă pe partea teoretică. Venia la cancelarie purtând la subțioară, „Teme tactice de Colonel Arghirescu“ și plin de hotărâri laudabile. Punea cartea pe casa de fier la îndemână, se desbrăca metodic, își freca mâinile, răsucea tacticos o țigare și era gata să înceapă dintr'un moment într'altul.

Dar parcă era un făcut; tocmai atunci și-adeucea aminte de un ordin urgent al corpului de armată, de gropurile care trebuiau expediate și așa, din obișnuință, se îndrepta spre birou și „deschidea prăvălia“ cum zicea el scoțând călimările, creionul roș-albastru, caietul de însemnări, scrumiera, chibriturile și uitând de toate, devotat serviciului, striga:

— Adă corespondența, Calomfirescu...

După cum vedeți nu era vina lui. De șase luni de când purta cu el „Teme tactice vol. I de Col. Arghirescu“ n'avusese omul parte să-l deschidă măcar odată. Eșind la unu de la cancelarie, pornia din nou cu cartea la subțioară, promițându-și mai energic să citească acasă, în liniște, la măsura lui de brad cu două sertare, lucrată în regiment. Dar capul îi era atât de buimăcit de fel de fel de hârtii rezolvate, de socoteli descurcate, că ducându-se și el ca omul să ia o țuică înainte de masă, nu odată i—s'a întâmplat să o uite pe teșgheaua băcanului sau pe vreo cutie de pesmeți „Pearson & C-je“.

— Cetești mereu nu te lași... ce să-i faci?.. trebuie... fără asta nu se poate...—ii zicea băcanul a doua zi, dându-i cartea. „Or mai bine v-o trimet acasă, poate mai târguiți ceva și vi le trimet odată.“

— Nu... nu... ad'o'ncôace. De când o caut... Cum mă duc acasă trebuie să mă apuc de cetit. De știam că-i atâta bătaie de cap, drept să-ți spun, nici nu mă mai gândeam.

— Ași... Se poate... Dumneata mergi la sigur, Domnule... Dacă n'ai reuși D-ta, cine o să reușască? Câți am văzut eu... nici nu se compară... și azi sunt colonei. Era ăla, cum îi zice... Dăscălescu... gine-rile popei, ăla era, pardon, dator și la câini, dom'le... și-a reușit... Nu-i vorbă era tare despre partea neamurilor. La urma urmei drept vorbind, nu-i vreun lucru mare când te gândești. Ia se mai adăugă acolo la leafă. Cât o să primești mai mult?

— Cam vre-o sută de lei.

— Taci, frate... Tot e ceva. Eu știam mai puțin. Voba e, mare procopseală nu e. Mă crezi D-ta? Sunt timpuri când iau câte-o sută de lei într'o zi și nu mă mișc de loc; șed colea pe scaun, Da'i vorba, ambiția e mare. Mă rog, dacă n'are omul ambiție s'a isprăvit.. Mai punem una?

— Mai pune... Vezi, la asta m'am gândit și eu, nene Nae: să-ți treacă toți copiii pe dinainte... prea'i de tot... Mai la urma urmei ce o să fie? O să cad și pace...

— Se poate... Ia gustați din mushiulețul ăsta...
Și într'adevăr, după cum o să vedeți nu se putea.

.....

Pe un sfârşit de toamnă ploioasă, la Bălării pe şesul Severinului căpitanul Drăgoi, comandantul unui detaşament mixt, era omul cel mai încurcat din lume.

În faţa lui, hotărâţi de moarte, stăteau înlemniţi şi la rând, comandanţii Cavaleriei, Artileriei şi Infanteriei. În lături o comisie de Generali, posomorâţi, nerăbdători să vadă dispoziţiunile de luptă ale candidatului. Înapoi trupe, în faţa orizontului şi deasupra cerul nemărginit. Nici un semn, nici o speranţă. Căpitanul Drăgoi şi ar fi înaintat mai bine demisia de cât trupele la atac. Injura în gândul său pe reprezentanţii armelor surori şi comisia de Generali, cari cu ceasul în mână, pândeau cele zece minute de meditaţie, cerute de marii tacticieni.

— Hai, hai, căpitane... Dacă te-ai gândi şi la războiu atâta de mult... Duşmanul merge, nu te aşteaptă pe dumneata să-ţi dai ordinele...

— Sigur, întări cel mai nou general, apăsând pe ultima silabă. Pe Drăgoi îl mânca capul şi simţea cum i se ridică părul la ceafă. Un bob de sudoare lunecă pe şira spinărei.

— Hai, căpitane, că ne apucă noaptea...

— Am cu ce trăi, îşi zicea Drăgoi în sine... Ducă-se dracului cu majoria lor cu tot... Ce-mi trebuia mie balamucul ăsta... Şi hotărât să mărturisească că nu ştie, se pomeni bâlbâind cu fălcile încheşate cu o voce care nu era a lui:

— Cavaleria înainte... Artileria lângă oi pe dealul din dreapta... Infanteria înapoi...

Fu o uşurare generală. Răsunară comenzi exagerate şi galopuri de cai cu chingile pline de noroi. Generalii porniră depărtându-se încet, şgribuliţi de frig, privind în vag, fără a schimba o vorbă.

Rămăs singur, Drăgoi avu mai mult curaj, riscă chiar câteva observaţii cu voce tare, în spatele creasta.

— Ocupaţi creasta..., ocupaţi creasta...

La drept vorbind nu-şi făcea nici o iluzie asupra reuşitei sale. Se şi consolase aprinzând o ţigare, gândindu-se că a mai păţit-o şi alţii. Rămăsese singur. Trupele se împrăştiară mişcate fără scop. În schimb, se scoborâse de lângă artilerie pâlcul de oi fumurii, care veniau rostogolindu-se la vale ondulând ca valurile. Drăgoi tresări când ciobanul, clătînând din cap pentru a-şi potrivi căciula, îi spuse rezemându-se în bătă, după ce scuipe lung printre dinţi:

— Mută artileria pe dealul celalt, dinspre răsărit... ascultă-mă pe mine... am îmbătrânit pe locurile astea, câţi au trimes-o acolo unde ai trimis-o dumneata nu s'a mai făcut *maiori*... am fost şi la *Crănicean*, şi la *Anverescu*...

— Un călăreţ...“ strigă Drăgoi fluierând, disperat, luminat de această inspiraţie fericită, pe care o socotea providenţială, şi înfrigorat, trimise artileriei ordine să se mute pe dealul din stânga.

— Eu,—povestea el în urma ofiţerilor la regiment—deodată am trimis artileria pe dreapta. Mi se părea mie că domină mai bine valea. Când însă am desfăşurat acţiunea, dintr'o aruncătură de ochiu, mi-am dat seama şi am mutat-o numai decât pe stânga.

— Ce-a zis generalul?

— Că era o încercare disperată de a restabili echilibrul snb focul inamicului și m'a felicitat.

Să știți: sunteți tineri; aveți să vă duceți și voi mâine poimâine la examen. Artileria este cheia. Dacă știi să umbli cu artileria...

În Aprilie, după un banchet copios, scăldat în lacrimi și șampanie, maiorul Drăgoi, mutat prin avansare, plecă din regiment, ducând cu el gajul de simpatie al camarazilor, bustul lui Napoleon, cât un copil de mare.

MAIORUL GHEORGHE BRĂESCU

Noapte'n furtună

Tu dormi și afară e furtună...

Eterice duhuri 'mi-aruncă pe geamuri

Foi mari, spulberate din brațe de ramuri

Și strigă: deschide lumina odăii cereștilor duhuri!

Hai, scoală! Sunt singur și tremur și-aș vrea

Adânc să 'mi îngrop în privirile tale

Făptura și spaima!

N'auzi cum se-aruncă furtuna

Să-mi sfarâme ușa!?

Hai, scoală! Afară e noapte

Și tu pari o moartă, zăcând,

Răpita în imperiul furtunii;

Și eu parcă sunt

Un ceas, care bate în albu-ți cavou...

Și afară m'așteaptă furtuna,

În dreapta și 'n stânga eșirii,

Să es—și deodată să 'mi sară la gât,

Frângându-mi cadavrul apoi—și aducându-l,

Să-l culce pe pat, lângă tine.

Hai, scoală! Odaia e plină de draci...

Aprinde 'ntre gene făcliile vieții,

Ridică-te 'n hainele albe și reci,

Ridică-te odată—cumplită și rece—

Îți reazămă trupul de cugetul meu,

Deschide fereastra și-aruncă în furtună

Un hohot de piatră!

MIHAIL CELARIANU

NELINIȘTE

E amurgirea azi, așa frumoasă,
Că parcă soarele nu se îndură
Să părăsească zarea și mai fură
O clipă de iubire dureroasă!

Și fiecare rază e o gură
Ce-așterne-o sărutare luminoasă!
Iar noaptea stă la pândă, o geloasă
Ce țese în umbră mrejele-i de ură.

De ce în seri ca seara asta oare
Mă tulbur de-o neliniște ciudată?
În vraja care-a prins să mă npresoare

Mă simt așa de castă și de albă
Că din comoara inimii, de odată
Pe mâni îmi cade-a lacrimilor salbă.

ALICE SOARE

Metempsichoză

*In ziua când adusă la pământ
Imi voi uita credința omenească
Și voi dormi — din somnul meu să crească
Cu aripi nouă, poate-un nou avânt.—*

*Voi cei rămași, sădiți-mi la mormânt
Un trandafir, tulpina-i să'nflorescă
Ș'n bucurie clipa-i s'o trăiască
Sub ceru'n care ochii mi i împlânt.*

*Căci visul meu e astăzi ca o floare,
Cu inima deschisă către soare
Imi îndrăgesc puterea de a fi:*

*Eri... mâine... veșnic se vor împânzi
Cu viața noastră-a lumilor izvoare:
Eu am mai fost și sunt o călătoare*

— De ce-mi schimb haina? — cine poate ști?..

ALEXANDRINA SCURTU

DIN CAETELE MELE RUSEȘTI

Trebue să trăim. La Paris nu m'ași simți nefericit, nici chiar în împrejurările în care mă aflu. Petrograd e un oraș interesant. Ce se petrece în zilele acestea e nu numai interesant ci istoric. În alte vremi puțința de a petrece la Petrograd trei luni ași fi primit-o cu bucurie. Rușii m'au interesat întotdeauna. Și acum? Trebuie să mă folosesc de timpul ce-mi rămâne să-mi îmbogățesc mintea cu noi cunoștințe, de s'ar putea cu noi experiențe. Ași putea începe să citesc în franțuzește asupra romanului rusesc. Mai mult decât oricând să stau de vorbă, să cercetez, să iscodesc despre toate acestea. Mai târziu, voi recâștiga timpul pierdut.

Ce-am pățit azi de n'am ieșit din casă? Ah! Fotografiile! Face să te întristezi pentru asemenea fleacuri?

*

Sosește la timp un volum despre Maupassant. Celebrele memorii ale valetului său François Tassard:

*

Observasem de mult cât de bine descrie Maupassant găinile în toate mișcările lor. Găsesc acum în *amintirile* valetului său următoarele însemnări: «De mai multe ori pe zi, stăpânul meu, merge să-și vadă găinile; nu se mai sătura privind-le și lua seama la cele mai mărunte mișcări ale lor, distrându-se astfel».

Alăturați mai ales frumoasa descriere dela pagina 105 din volumul *La Maison Tellier* (Paris, Ollendorf, 1896) din nuvela „*Histoire d'une fille de ferme*” delicioasă pentru frageda descriere a primăverii:

«Deodată un puiu de găină, inebunit de bucurie, trecu înainte în galop. Ocoli de două ori șanțurile mărginite de copaci sădiți, apoi se opri pe neașteptate și întoarse capul parcă mirat că e singur».

*

«O privighetoare!.. adică martorul nevăzut al întâlnirilor de amor pe care-l chema Julieta pe balcon; *această muzică a cerului acordată cu sărutările oamenilor*, acest veșnic inspirator al tuturor cântecelor de iubire, care deschid un ideal albastru bietelor inimi de fetițe înduioșate!»

Nu râde ca Boccaccio și totuși e aceeași nuvelă ca și a marelui povestitor. Și aici e mult, poate prea mult realism în faptul că mama și cu fiica se dau subț acelaș boschet iubiților lor în cântecul suav al privighetoarei. Mai e și comicul și grotescul! Totuși iubirea nu e batjocorită, nu e hulită. În lumea aceasta a noastră sunt deopotrivă și privighetoarea și vrabia lui Catul, cum o înțelege Politianus: una și alta pot încăpea într'ansa fără să se stingherească. Și toate se armonizează, chiar și acel *geamăt adânc* „qu'on l'eût pris pour l'adieu d'une âme” al Henriettei (pe care toți îl cunosc ce fel de

reamăt este) cu „*les grands spasmes mélodieux*“ ale prietenului Juliettei. Cât e de delicat Maupassant! Cât e de sincer! Nici romantic, nici realist, ci *uman*. Și se mai găesc unii cari îl porecesc *cinic*!

*

„Un zefir blând adie, purtând un murmur de frunze și în adâncul ramurilor treceau două suspine arzătoare ce se amestecau cu cântul privighetoarei și cu șopotul pădurii“.

Insemn aceste cuvinte, nu pentru înțelesul lor numai, care ar fi banal dar pentru că cuprind *formula estetică* a întregii nuvele, sau pentru a spune mai bine a întregului episod minunat al privighetoarei. Incolo totul e pus numai pentru a-l învedera mai bine, pentru a arăta *l'autre côté*, cealaltă jumătate ca să zic și eu ca Papini, deși în alt înțeles.

*

15/28 Martie 1917

Da, trebuie să trăesc și voiu trăi. După toate așteptările cealaltă jumătate (vai! mai mult ca *jumătate*) a vieții mele va fi o încercare foarte grea. S'o iei dela început la 40 ani nu e plăcut. Dacă voiu recuceri vreun lucru din câte-am pierdut, voiu ști cel puțin să mă bucur de el. Pentru astăzi însă, ași vrea mai curând să-mi plec capul pe umărul cuiva drag și să plâng pe deplin acea parte din mine care-a murit și se va cobori în groapă fără o floare și fără o lacrimă.

*

Voință și faptă (cugetări din Don Diego Saavedra Fajardo).

Părți suntem, și nu mărunte, din lucruri. Cu toate că au fost orânduite fără de noi, se vor face cu noi.

Suntem nevoiți să acționăm ca și cum totul ar atârna de voința noastră.

Nu putem rupe țesătura de întâmplări ce se țese în țesătoriile veșniciei; dar putem ajuta la țesut.

Fiecare e faurul pierzaniei sau fericirii sale, a o aștepta dela întâmplare este trândăvie.

*

Glossă. A fost mereu evanghelia mea, iată de ce m'am încăpăținat să plec din Iași; de ce în dimineața ceia, în pădure, corbilor cari cocoțați pe copacii schilavi îmi croncăneau. „Nu! Nu!“ li-am răspuns. «Ba da! Ba da!» Dar apoi? Câte s'au întâmplat nu par a fi făcute înadins pentru a duce la credința în soartă? Și acum? Trebuie în orice chip ajutat la țesut țesătura vieții, *urzită în țesătoriile veșniciei*. Dintre cele patru cugetări al lui Saavedra Fajardo rămâne în picioare a 3-a, ca o urmare logică reiese că și 1-a și a 2-a sunt adevărate Și a doua parte din a 4-a. Dar nu mă pot învoi că *fiecare e faurul pierzaniei ori al fericirii sale*. Este totdeauna ceva care nu atârna de noi și de care nu putem scăpa.

*

Incântătoare, bine croite, originale de atâtea ori, deși cu totul altfel decât adânci, aceste articole ale lui Azorin adunate sub titlul *Lecturas espanolas*. Câte unul (*El genio castelano*) e ușurel, chiar s'o și spunem, gol, dar în schimb sunt altele adevărate juvaere. *Jardines*

de *Castilla, La Familia, La musica*, mai mult ca toate, *Primavera-Melancolia* sunt bucăți moderne și foarte isbutite, arătări ale unei noi vieți intelectuale în Spania zilelor noastre. Aceste semne de viață nouă, de modernitate au toate câte puțin înfățișarea (nu vorbesc de cugetători ca Maragall și Unamuno) de „crisalide“ și sunt amestecate încă cu multe vechituri; dar pentru asta nu sunt mai puțin interesante. Ideile critice arătate apoi în *Nuevo Prefacio* și în studiul asupra lui Juan Luis Vives sunt demne de a fi cercetate cu cea mare atenție și simpatie. N'am încercat eu oare în anii din urmă să fac clasicii să retrăiască punându-i la unison cu sensibilitatea noastră modernă și cernând ce e viu în ei de ce e, fără întoarcere, mort? Și ideile asupra renașterii nu le-am expus eu oare de pe catodra din București în lecțiile mele asupra lui *Lorenzo dei Medici*? Dar meritul cel mare al lui Azorin e claritatea și de-aceia copiezi aici două crâmpeie, pe care aș vrea să le pot reciti, dacă s'ar pierde cartea cumva.

29 Martie 1917

*

Clasicii și critica modernă. Ce e un autor clasic? Un autor clasic este un reflex al simțirii noastre moderne. Paradoxul își are explicarea: Un autor clasic nu va fi nimica, adică nu va fi clasic dacă nu oglindește simțirea noastră de azi. Noi ne vedem pe noi înși-ne în clasici. De-aceia clasicii evoluează după cum se schimbă și evoluează sensibilitatea generațiilor. Complement al definiției de mai sus: un autor clasic e un autor care este mereu în formație. Nu și-au scris operile clasice autorii lor, posteritatea le scrie mereu. N'au scris Cervantes pe *Don Quijote*, nici Garcilaso *Eglogas*, nici Quevedo *Los Suenos*: li-au scris pe rând oamenii, cari de-a lungul vremii și-au văzut oglindite în operele acestea simțirea lor. Cu cât se poate schimba mai mult cu-atât e mai vitală opera clasică. *Don Quijote*, e cea mai vitală din operele noastre. Cum a privit sec. XVII pe *Don Quijote* proaspăt eșit din tiparniță, și cum l-a văzut îndată după aceasta sec. XVIII la Englezi, și pe urmă mai târziu, romanticii germani din sec. XIX și-acuma în-afârșit, cum îl simțim noi?

*

Revizie de valori. În *Lecturas* ca și în celelate cărți ale lui Azorin (*Clasicos modernos Les valores literarios. Al margen de los classicos*) ce domină este dorința personală de a vedea cece într'adevăr are valoare în literile spaniole. „Dorința noastră ar fi ca oricine, ca fiecare critic, ca fiecare publicist, în loc să se țină de un patron însemnat și sfințit, să cerceteze prin el însuși dacă ce se spune în cărțile academice și de pe catedre că se află în cutare autor, în cutare operă există într'adevăr ori nu există. Așa dar s'ar putea crea un curent puternic de apreciere și literatura trecutului, clasicii ar fi un lucru de actualitate și nu un lucru mort și fără suflet“.

*

E mângâietor de aflat dela Azorin, că, dacă «în Spania această revizie de valori aduce multe, greutăți» sunt încă de-acuma câțiva Spanioli «cari judecă despre valorile clasice așa cum noi am sfârșit de a arăta».

Iar asupra reviziei de valori.* „Nu socotim valorile literare ca ceva nemișcat, neschimbător. Tot ce nu se schimbă e mort. Vrem ca trecutul nostru clasic să fie un lucru viu, palpitant, vibrant. Vedem în autorii cei mari reflexul simțirii noastre de acuma. Alte generații vor veni curând care vor vedea altceva. Acestea toate—oh erudiți încruntați și cântitori!—răspund unei legi neînduplecate. Le simți cu sensibilitate pe care o ai. De pe acuma e o parte din Spanioli care judecă despre valorile clasice, așa cum am arătat mai adineaori.“

RAMIRO ORTIZ

CRONICA LITERARĂ

O descoperire literară: „*Ioseph*“ de Goethe ¹⁾

Apariția operei de tinerețe a lui Goethe, a poemului epic „*Ioseph*“ a produs în lumea literelor germane o adevărată revoluție și a avut ca urmare două procese: unul juridic și unul literar.

Cel juridic a fost intentat de moștenitorii poetului editorilor, profesorului Paul Piper, fericitul descoperitor și librarului W. Gente. Moștenitorii poetului pretindeau ca dreptul de onorariu le revine lor de oarece *Ioseph* este o operă inedită a lui Goethe și în acest caz urmașii lui Goethe au drept să se folosească timp de treizeci de ani de veniturile ce le-ar aduce acest copil găsit. Procesul a fost însă pierdut de urmașii poetului, așa că de fapt întreaga operă revine azi moilor ei descoperitori.

Mai interesant e procesul literar. Chiar din ziua apariției lui *Ioseph*, lumea literară și științifică germană s'a arătat foarte sceptică față de noul găsit. Cu toată ediția facsimilă a lui Piper, cu toate adnotările filologice ale registrului și cu tot pledoariile editorului, *Ioseph* n'a fost recunoscut de critica germană ca fiind poemul de care pomenește Goethe în cartea a patra a mărturisirilor sale «*Dichtung und Wahrheit*» și în scrisorile ce le scrie surorii sale în anul 1766.

Piper a obținut manuscrisul în anul 1894 dela domnișoara Emma Benedikte Wegner (+2 April 1907) și îl aruncă într'un sertar. Abia acum un an descoperi comoara uitată în sertar. Mie mi se pare ciudat ca un filolog german să lase un manuscris, al cărui titlu numai putea să-i afâțe curiozitatea, în deplină uitare ani de zile. Și mi se pare și mai ciudat că pentru dovedirea originalității manuscrisului Piper n'a căutat în chip cronologic să descopere trecerea manuscrisului dela poet la Emma Benedikte Wegner. Acesta era întâiul drum

1) *Ioseph, Goethes erste grosse Jugenddichtung wieder aufgefunden und zum ersten mal herausgegeben von Prof. dr. Paul Piper. Facsimile-Ausgabe. 1920—W. Gente, Wissenschaftlicher Verlag, Hamburg*

pe care Piper trebuia să se încerce. Dar în această direcțiune explicațiile sale sunt neserioase. Nu ajunge să spui că Emma Benedikte Wegner făcea parte din cercul domnișoarei de Klettenberg, o prietenă a casei lui Goethe, pentru a trage concluzia că prin ea poemul lui Goethe a ajuns la ultimă proprietară din Altona.

Două greutăți avea Piper de invins în argumentația sa și anume: faptul că Goethe în *Dichtung und Wahrheit* (I, 173.25, 176.9) mărturisește că a scris poemul în „poezie prosaică”, și apoi faptul că manuscrisul nu e scris de mâna lui Goethe. Cum procedează Piper? Susține că Goethe a înțeles prin „poezie prosaică” un vers puțin avântat. Poetul ar fi scris deci poemul direct în alexandrini. În ce privește manuscrisul a fost scris de mâna lui Balthasar Iohann David Clauer, care locuia în casa lui Goethe și se găsea oarecum sub tutela tatălui acestuia. Corecturile pe manuscris ar fi fost făcute de însăși mâna tânărului poet. Piper trecând apoi la studiul poemului și la o sumară diagnoză stilistică, mai găsește și o asemănare izbitoare între întâmplările din tinerețe ale lui Goethe și acest poem.

Cea mai autorizată critică asupra întreprinderii lui Piper a scris-o Iulius Petersen, profesor de literatură germană la universitatea din Berlin ¹⁾ Petersen într-o argumentație strânsă și logică arată că dovezile și argumentele lui Piper sunt lipsite de seriozitate. Din mărturisirile lui Goethe reiese că *Joseph* n'a fost scris în versuri ci în proză. Poemul editat de Piper e scris în alexandrini, deseori greoi, iar părțile dialogate le numește Petersen texte de Oratoriu. Poeme religioase în versuri de felul lui *Joseph* se scriu cu sutele în veacul al optsprezecilea. Petersen mai reproșează lui Piper că nu a dovedit că manuscrisul e scris de mâna lui Clauer. Cu simple presupuneri analogii și juxtapuneri neîntemeiate nu se poate face critică și istorie literară.

Petersen a comparat manuscrite autentice ale lui Clauer cu facsimilul lui Piper și nu a găsit nici urmă de asemănare.

În ce privește poemul însuși, Petersen crede că nici un cunoscător serios al lui Goethe nu-l va putea recunoaște ca operă de tinerețe a acestuia, oricât se vor strădui unii să descopere frumuseți ascunse.

De altfel în această direcție s'a ocupat și istoricul literar Harry Manic în foița literară a ziarului *Bund* (Bernă), dovedind că nu există nici o asemănare între poemul editat de profesorul de gimnaziu Piper și între celelalte opere de tinerețe ale lui Goethe.

Descoperirea lui Piper rămâne deci o neisbutită speculațiune literară, care a făcut zgomot inutil și ridicol.

1) Der Altonaer „Joseph“ von Prof. Iulius Petersen. Sonderabdruck aus der Frankfurter Zeitung—Erstes Morgenblatt vom 21 November 1920.

EINSEMĂRIE

Souvenirs entomologiques de J. H. Fabre. — Librăria Delagrave a scos o ediție definitivă ilustrată a celebrelor amintiri entomologice asupra instinctului și obiceiurilor insectelor. Fabre urmăria cu intuiția sa ageră, viața intimă a insectelor ca și cum ar fi fost colonii de oameni. El a știut să ni-o reprezinte cu farmec, de aceea el devine poet, fără ca lirismul său să părăsiască realitatea. El ne face să asistăm la tragediile și chiar comediile insectelor. Căci pe măsură ce pătrundem în viața Amenofilelor, Tumenelor, furnicelor descoperim lupte, fraternități și colaborări ca între oameni. Tablouri mici, dinamice, abundă sub pana lui Fabre și se citesc cu interes.

D-șoara Read care posedă jurnalul lui Barbey d'Aureville scrie la *revue mondiale* — s'a decis să încredințeze manuscrisul unui editor. Jurnalul va apare în curând cu o prefață de Gustave Geffroy.

Comemorarea lui Baudelaire. — Le „Comédie Française” a avut loc în 8 Ianuarie comemorarea lui Baudelaire. A recitat De Max:

L'Horloge, Recueillement și Réversibilité. D. Silvan a citit o notiță a lui Henri Bataille, publicată în *Comoedia*, din care reproducem începutul numai:

„Noi știm bine, noi poeții, că Baudelaire este piscul poeziei secolului IX-lea (piscul și suma), dar — publicul o știe mai puțin. Baudelaire are contra lui legenda blasfematorului și introducătorului nevrozei în sferile olimpice ale Parnasului. Critici ca Brunetiére s'au desonorat tratându-l de Conrupător. El are contra lui aprecierile contemporanilor care, laudându-l, n'au pătruns calitatea geniului său. Prefața grea, copioasă și ininteligentă cu care Théophile Gautier a împovărat „*Les Fleurs du Mal*” este cea mai tristă mărturisire...

Atât...

Rectificare — În poezia *Reînviere* a d-lui C. Nari publicată în No. 40 s'a suprimat ultimul rând. Reproducem aci strofa finală:

*Strigarea ta atunci că-va lege,
Și ceata de iloși, cu loși,
Flămânzi și însetați o vor culege,
Ca pe un fagure de miere,
Din care vor sorbi prelung.*

Comtesse MATHIEN DE NOAILLES

BIBLIOGRAFIE

S'a primit la redacție dela „*Cartea Românească*”, pagini alese din scriitorii români, bibliotecă periodică de popularizare, coprinzând până acum:

- 1) Vasile Alexandri:
 - 2) Ion Creangă:
 - 3) M. Eminescu:
 - 4) I. Al. Brătescu-Voinesți:
 - 5) I. L. Caragiale:
 - 6) V. Alexandri:
 - 7) M. Eminescu:
 - 8) Petre Ispirescu:
- Alex. Pop.:

O primblare în munți
Moș Nichifor Coșcarul
Poezii

Violoncelul—Fariseu—Ispita
● făclie de paște—La conac
Ostașii noștri
Luceafărul—Călin

Ileana Sinzeana, Zâna
Desbinarea în biserica românilor din Ardeal și Ungaria 1697—1701 Pretul Lei 7
Ber. Căciulă, povestiri „ ” 18
O istorie de demult „ ” 12
Cadul legilor din anul 1920 „ ” 12

I. C. Vissarion:
Mihail Sadoveanu:
Mihail Totirescu:

A APĂRUT DE :

E. Lovinescu

COMEDIA DRAGOSTEI

ROMAN

Lei 7.50

LULU

ROMAN

Lei 10

Editura ALCALAY, & Co.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Au apărut de colaboratorii Sburătorului

Elena Farago: SOAPTELE AMURGULUI

VERSURI

Alexandrina Scurtu: SONETE

A APĂRUT DE :

E. LOVINESCU

CRITICE Vol. I: Impresionismul în critică, Eminescu, Caragiale, D. Anghel, St. O. Iosif, M. Sadoveanu, E. Lovinescu, Em. Gârleanu, Ioan Minulescu, Elena Farago, I. Al. Brătescu-Voinești, Octavian Goga, C. Sandu Aldea, I. A. Bassarabescu, Contesa de Noailles etc.

Lei 8

CRITICE Vol. II: Pe drumurile Eladei, Matilde Serro, Emile Faguet, Benvenuto Cellini, J—J. Weiss, Antonio Fogazzaro, M. Sadoveanu, D. Anghel, P. Cerna, Oct. Goga.

Lei 8

CRITICE Vol. III: Victor Eftimiu, Alex. Macedonski, M. Sorbul, Cinquantenarul romanului românesc, Oct. Goga, St. O. Iosif, Em. Gârleanu, D. Anghel, Coșbuc, Z. Bârsan, Vasile Alecsandri și antichitatea romană, Henry Bataille, Carlo Goldoni ect.

Lei 10

CRITICE Vol. IV: Revizuri literare: Caragiale, T. Maiorescu, C. Dobrogeanu-Gherea, Al. Vlahuță, I. Al. Brătescu-Voinești, N. Iorga, Literatura „Sămănătorului“, Poezia populară.

Lei 12

Sub tipar: CRITICE, Vol. V.

Editura ALCALAY